

Avsnitt 49: Digitala verktyg i undervisningen för elever med hörselnedsättning

INFORÖST: Vi på Specialpedagogiska skolmyndigheten arbetar för att alla barn, elever och vuxenstuderande oavsett funktionsförmåga ska nå målen för sin utbildning. I podden förklarar, fördjupar och diskuterar vi specialpedagogik och ger goda råd till dig som arbetar i eller har barn som går i förskolan och skolan.

ERIKA: Hej och välkommen till Specialpedagogiska skolmyndighetens podd *Lika värde*. Vi spelar in den här podden på distans och därför så kan ljudkvaliteten brista en aning. I dagens samtal kommer vi att förflytta oss till Småland och Emmaboda där vi ska få träffa Tanja Ojaniemi som är förstelärare på Lindåsskolan i Emmaboda, och som arbetar mycket med tydliggörande pedagogik och digitala verktyg som ett stöd i undervisningen i hela sin elevgrupp. Och vi kommer att prata om det också bland annat med fokus på att det är ett viktigt stöd när det handlar om att ge en tillgänglig undervisning till elever med hörselnedsättning. Och med i dagens samtal är också Marina Isaksson Blomkvist, rådgivare på Resurscenter döv/hörsel på Specialpedagogiska skolmyndigheten. Och du Marina, du ger ofta råd kring tillgänglig undervisning för elever med hörselnedsättning eller som är döva och har ytterligare funktionsnedsättning. Och du har ju mött Tanja i ditt uppdrag som rådgivare, så varmt välkommen till samtalet du också. Och jag som leder samtalet jag heter Erika Bergman och jobbar som pressekreterare på Specialpedagogiska skolmyndigheten. Och jag tänker att

2020-12-18

innan vi börjar, Tanja, så skulle jag gärna vilja veta mer om skolan där du jobbar. Vad är det för skola och hur ser ditt uppdrag ut?

TANJA: Ja, jo, Tanja Ojaniemi heter jag alltså och jag utbildar 1–7-lärare inom matte/NO, men har också på senare år blivit förstelärare i IKT. Vår skola, Lindåsskolan, är en F–6-skola och vi är ungefär 150 barn. Cirka 20, mellan 20 och 25 i varje klass däromkring. Just nu har jag en årskurs 1, men jag har precis lämnat innan sommarlovet en årskurs 4 som jag hade fått följa i ettan, tvåan, trean, fyran. Men i mitt uppdrag som IKT-pedagog så försöker jag väl dela med mig och uppmuntra mina kollegor att använda digitala verktyg i sin vardag, i sin undervisning. Jag ser mig väl kanske lite som inspiratör, att jag försöker förmedla, hålla workshops, utbilda andra lärare, dela med mig av mina kunskaper, sitter med i grupper där IKT-pedagoger från alla skolor i kommunen är delaktiga som ett litet nätverk. Så ja, det är väl där jag befinner mig just nu.

ERIKA: Vi kommer att prata en hel del om tydliggörande pedagogik i det här samtalet. Jag tänker att det skulle vara intressant att höra er beskriva vad det innebär och också vad det gör för skillnad för eleven. Vill du börja, Tanja?

TANJA: Ja, alltså tydliggörande pedagogik för mig är väl att försöka förtydliga mina instruktioner så mycket som möjligt, kanske med bildstöd. Att rama in lektionerna på olika vis, så de får en tydlig början, ett bra innehåll och ett tydligt slut. Att kunna jobba med datorer vid lämpliga tillfällen och så vidare.

- ERIKA: Just det, och vad säger du Marina?
- MARINA: Nej, men jag håller med Tanja att tydliggörande pedagogik det är ett sätt att helt enkelt göra undervisningen eller olika aktiviteter, övergångar i skolan, mer begripliga och hanterbara för eleverna. Och just som Tanja sa här att man använder olika former av visuellt stöd för att stödja eleverna med att uppmärksamma, bearbeta, tolka och förstå det man ska göra. Och om man nu skulle titta på lite olika delar som man kan jobba med eller förtydliga, så är det ena som Tanja var inne på, som man brukar kalla för strukturstöd, där eleven får förståelse för vad man ska göra genom exempelvis ett schema över dagen. Vad man ska göra på lektionen eller till exempel att man får en arbetsordning under en lektion, vad man ska genomföra så att eleven vet vad det är för förväntningar på den här stunden, helt enkelt. Men sen finns det också annat sätt. Man kan också få ett så kallat ... som också är kopplat till tydliggörande pedagogik, och det är att man kan få strategistöd som också visualiseras genom bilder, hur man kan tänka och göra, till exempel om man ska lösa ett problem i matematik så kan ett strategistöd också visa på för eleven vägar för hur man kan göra genom bilder, exempelvis. Och även till exempel i social kommunikation eller hur man ska umgås med kompisar. Ibland finns många gånger uttalade regler i de här sammanhangen som kan vara ganska svåra att klara av helt själv. Man kan behöva få se vägarna för hur man ska göra. Och sen finns det man kan kalla för kommunikationsstöd. Och där behöver man ett stöd för att göra ord och begrepp begripliga. Exempelvis man ramar in ord i ett ämne, en genomgång man ska ha med ord som kanske är lite nya och

2020-12-18

lite svåra att förstå, så kan man också göra de begripliga via bilder, filmer och så vidare.

ERIKA: Hur kommer det sig då att du började använda dig av digitala verktyg i undervisningen, Tanja? Och just det här sättet då, att använda dem också för att tydliggöra både skola och arbetsuppgifter för eleverna? Hur började det hela?

TANJA: Ja, jag har väl egentligen alltid varit lite tekniskt intresserad och har tyckt att det här med datorer är roligt privat och att använda inom skolans värld. Men jag skulle nog säga att det blev väldigt mycket lättare för oss på vår skola att ta till oss all teknisk utrustning och tekniska hjälpmedel i samband med att vår skola renoverades för fem, sex år sen. Då fick vi tillgång till SMART Boards i alla klassrum. Vi fick ganska bra maskinpark i förhållande till datorer till eleverna. En klass har i alla fall en-till-en, vilket vi tyckte var jättebra. Sen har vi datavagnar som vi kan boka och låna in till klassrummen, och det här gjorde att vi kunde jobba mer just med datorer och program och sånt på ett helt annat sätt. Vi har också ljudutjämningsystem i alla klassrum och det gör att lärarnas röster hörs oavsett var du befinner dig i klassen, och det är något som inte bara gynnar barn med eventuella hörselnedsättningar, utan det gynnar alla barn och är otroligt röstbesparande just för mig som lärare.

ERIKA: Så det betyder att lärarens röst går fram, och man behöver inte heller höja den i onödan.

TANJA: Nej, precis. Nu har jag haft förmånen att få ha hörselskadade elever i några år och då har ju de haft ett

Ljudutjämningsystem som har varit kopplade till deras hörapparat, men det system vi fick för något år sen det funkar också så att barnen fick elevmikrofoner, så att barnens röster också gick in i hörapparaten. Och det i sig gjorde att en del barn som är lite tysta, som inte hörs, som har kanske lite låga röster, deras röster hördes plötsligt inför de andra. Det blev en meningsfullhet, det blev viktigt att bli lyssnad på, det blev viktigt att lyssna på andra, och att få ta del av andras åsikter och synpunkter tyckte jag blev en oerhört stor skillnad mot att bara ha, att jag som lärare hade ett utjämningsystem där min röst hördes. Men att även få barnens röster att höras, det var väldigt, väldigt positivt. När jag kommer till klassrummet så har jag redan innan jag öppnar rummet, så har jag förberett både dagen och dagens lektioner. Vid sidan om min SMART Board så har jag en tavla där jag har de olika lektionernas bildstöd på tavlan. Men på SMART Boarden har jag då varje lektions stöd. Och jag försöker alltid att svara på frågorna ”Vad jag ska göra? Var ska jag vara? Vem ska jag vara med Hur länge ska det hålla på? Vad ska hända sen?” Och ”Vad behöver jag ha?” och ”Varför ska jag göra det här?” Och de här frågorna har jag då bildstöd till och jag har förtydligat det på tavlan. För att då också få själva tidsmässigt en uppfattning om hur lång tid det är kvar så använder jag mig av olika tidsinramningar, antingen på datorn eller en timer på mobilen eller ett synligt tidur så att barnen kan se hur lång tid som det är kvar att jobba på. Men jag försöker använda mig av tecken som alternativ kommunikation. Jag kan inte på något vis teckenspråk, men just att förtydliga med hjälp utav sina händer och sin kropp gör att barnen också får ytterligare en dimension. Det blir inte bara mitt tal

utan de har det synligt på en bild och de får se det med min kropp när jag visar vad de ska göra. Och de tre sätten tror jag gör att barnen får en helhet. Ett tal försvinner, det finns inte kvar, men det skriftliga språket finns kvar, det försvinner inte och de kan se och förtydligas hela lektionen, vad ska hända sen?

ERIKA: Så det går hela tiden att påminna sig själv?

TANJA: Ja, just det, precis. Det finns en sida som heter Classroomscreen som är väldigt bra där man också kan plocka upp lite bildstöd hur man vill att lektionen ska vara, om det är tyst prat eller om de får prata lite tillsammans. Där man också kan ha en tidsram. Man får en klocka som tickar ner hur lång tid det är kvar av lektionen, till exempel. Men till SMART Boarden så har vi också en dokumentkamera och den är jättebra för att till exempel lägga läroböcker under. Då kan man projicera läroboken på SMART Boarden och tillsammans kan vi läsa texten, man kan stanna upp vid svåra ord, man kan ringa in dem, man kan googla på dem, man kan förklara dem, man kan skriva mycket gemensamt i arbetsböcker. Om jag säger att vi ska jobba med sidan 6 i arbetsboken, så kan jag projicera den arbetsbokssidan på SMART Boarden och skriva tillsammans med barnen. Då får de både bilden, de får höra mig och de får se hur det ska skrivas. Och de får rätt stavning. Och det här underlättar inte bara kanske för barn med hörselnedsättning, utan också för barn som har svårt att skriva, men också barn med annat modersmål. Så det här som man gör, det gynnar inte bara en sorts barn, utan det gynnar alla barn, känner jag. Ju äldre barnen är så kan man

också använda sig av Inläsningstjänst där man kan få boken uppläst. Till de mindre barnen så har jag till exempel valt att spela in själv, filmer i läsläxor eller mattegenomgångar. För då får de höra min röst och de får se hur jag förklarar.

Kommer de inte ihåg kan de lyssna på det hemma och så vidare. Och är de äldre så kanske vi använder oss mer utav Google Classroom där vi skickar ut uppgifter. Då har de fått kanske en fråga ställd genom datorn som de sen svarar på. Då finns den kvar där och de kan skriva svaren på datorn och redigera. De kanske har IntoWords eller AppWriter som vi har på Classroom-sidan, där de kan få sin text uppläst, de kan få stavningshjälp och så vidare. Och de här alla sätten gör att det blir mångdimensionellt och att många synpunkter får komma in.

ERIKA: Just det. Jag tycker att du beskriver att det finns många, det är verkligen en mångfald av olika verktyg, men också att du på många olika sätt egentligen då kommunicerar också. Det blir som någon slags förstärkning att både jobba visuellt och att använda sin kropp och även allt det som de digitala verktygen erbjuder.

TANJA: Ja, men precis. Det finns ju så många ... Det finns egentligen en uppsjö av olika alternativa saker att leta. Det handlar om att nästan välja. Alltså välja rätt och välja det som passar för dig som lärare. Du kan inte göra allt, men du kan göra lite i alla fall.

ERIKA: Vad tycker ni ... Vad tänker ni ... Jag tänker bara just när man försöker få ner vad de digitala verktygen kan göra för skillnad om man ser det också ur ett elevperspektiv, vad blir

det för lärsituation eller vad vi nu ska kalla det för, om man tänker till exempel på elever med hörselnedsättning?

MARINA: Nej, men jag tänker, du har beskrivit så många vägar för inläring och framför allt kommunikation som du erbjuder barnen, men samtidigt så är inte det här en slump, Tanja, utan du har kartlagt behovet som dina elever har, för att hitta de här vägarna för inläring och där du kan få en bra lärmiljö för de här eleverna. Jag har observerat i klassen hos dig vid flera tillfällen och jag ser att en del anpassningar som du gör kanske har varit kopplade just till den här eleven med hörselnedsättning. Men då kan man också se att de här anpassningarna som är gjorda, som du till exempel pratade om det här ljudutjämningsystemet som kanske har varit för hela klassen, men sen då på grund av att ni hade den här eleven med hörselnedsättning så fick ni kamratmikrofoner, så har ju det varit gynnsamt för alla. Ofta när vi kommer in och möter lärmiljöer där det finns barn med hörselnedsättning så har man ofta satt den här eleven ganska långt fram, nära läraren, som ofta har en mikrofon att kommunicera med. Ofta kan det vara till slingan som eleven med hörselnedsättning har. Men ofta har man eleven nära läraren, så att kompisarna är bakom ryggen. Och i början var det ju så här hos dig också Tanja. Och då missar då den här eleven all kommunikation utav kompisarnas reflekterande och analyserande kopplat till ämnet. Det missar då eleven med hörselnedsättning. Så det här var något du och jag pratade om, Tanja. Vikten av att få höra och att kunna ha hjälpmedel som fungerar så att man också kan vara delaktig och höra sina kompisar. Det har varit otroligt viktigt.

- ERIKA: Just det, kamratlärandet.
- TANJA: Verkligen, verkligen. Det blev verkligen en aha-upplevelse att det fanns andra runt omkring som man kunde faktiskt få utbyte utav och det blev så väldigt tydligt och så väldigt härligt att kunna se att helt plötsligt få kunna vara en del av ett sammanhang.
- MARINA: Men tillbaka till frågan där, tänker jag, också att när man erbjuder de här vägarna som du har visat på, Tanja, så kanske man ofta tänker på en specifik elev eller några, och så gör man lösningar, men styrkan med tydliggörande pedagogik det är att oavsett funktionsförmåga så är ett visuellt stöd, det är för alla elever. Det är en tillgänglig undervisning för alla. Och där också elever inte blir exkluderade, utan det är en del i lärmiljön, där alla, om man så har en dålig dag kanske behöver §[hör inte 0:16:34]. Vanligtvis så behöver man titta på det där för man kan och man kommer ihåg. Men har man, man kanske är lite förkyld, man hör inte tillräckligt bra, man är okoncentrerad, man har ett annat modersmål där man inte har ett tillräckligt gott ordförråd för att förstå allting, så har man den här visuella kommunikationen som finns att titta på. Och det gör att elevernas trygghet ökar, de blir mer självständiga. Det här stödet för minnet, när man inte har det så tar det så mycket energi och det skapar en osäkerhet i vad man ska göra. Men finns det där så ser man också att eleverna blir lugnare. Något som du inte har berättat om som jag tänker också är kopplat till det här med tydliggörande pedagogik, Tanja, det är de här övergångarna som många gånger också kan vara väldig jobbigt för många elever, men framför allt

med elever som har någon form av funktionsnedsättning, och framför allt hörselnedsättning. För man kan ha missat så mycket information så man vet inte vad som ska hända sen.

TANJA:

Det handlar också om att barn som har olika behov behöver ibland vara ensamma och behöver vara för sig själva, men ibland så vill man kanske vara med någon men man har svårt att uttrycka det. Nu hade jag en inte jättestor klass, så jag kunde göra på det här sättet. Det är inte säkert att det funkar om man har för många barn. Jag kan till exempel inte göra det med den klassen jag har nu för de är 26 stycken och det är jättemånga. Men i den här förra klassen som jag hade så gjorde vi så att vi tog helt enkelt en karta över skolgården och så fick man en liten prick med en färg, till exempel fick ett barn en röd prick och ett annat fick en blå prick och så fick den tredje en gul och så vidare. Och så fick man placera sig själv på kartan var man tänkte leka. Och då kunde jag se om det var någon som var ensam på rasten och då kunde vi, vi hade ett väldigt öppet klassrumsklimat, så vi kunde faktiskt säga, ”Men nu ser ju du här, den här eleven är själv. Vill han eller hon vara själv?” Då kanske den eleven svarade att ”Ja, jag vill vara själv i dag.” Men ok, då vet vi. Men ibland kanske den här eleven svarade, ”Nej, jag vill inte vara själv.” ”Nej, men okej, då tittar vi på kartan. Var vill du leka i dag? Kolla här, de är och gungar här. Vill du gå och gunga?” ”Nej, det kände jag inte för.” ”Men kolla här, de här är på linbanan. Vad säger du, ska vi gå till linbanan och leka på rasten?” ”Ja, det vill jag göra.” Och på så vis kan man lotsa barnen in i leken väldigt tydligt. Och de andra barnen, som sagt var en

väldigt tillmötesgående klass och väldigt fin sammanhållning och ingen var dum och elak på det viset. Så i det sammanhanget så funkade just den kartan väldigt, väldigt bra.

ERIKA: Och skapade också trygghet i det som händer mellan lektionerna, tänker jag också. För det är också något man har sett just att det påverkar också förutsättningarna att faktiskt lyssna och komma ihåg det man lär sig, när man väl har lektion. Hur man har det i de här mellanrummen i skoldagen.

TANJA: Ja, men visst. Så det absolut. Och likadant så fortsatte det här stödet även på fritids med bildstöd och använda sig utav hörslingan som var portabel. Den fick följa med på fritids, så att man kunde fortsatt vara delaktig och höra vad personalen sa där. Jag tänker också på något jag gör ibland, att slumpa barn ihop med varandra. Att det inte ska spela någon roll vem man jobbar med. Att man tidigt startar med det i sin klassrumsundervisning, att det är okej att vara med alla oavsett vem det är. Och då använder jag mig ibland av, det finns olika sidor, men bland annat en sida som har ett digitalt lyckohjul, eller vad man ska säga, där man kan skriva in barnens namn eller ja, man kan skriva in annat också för den delen. Men jag skriver in barnens namn och sen så trycker man på det här lyckohjulet så kommer ett barns namn upp, och så trycker man igen och så kommer ytterligare ett barns namn upp och då blir de par. Och så snurrar man vidare tills alla fått en kompis. Och det där tar de väldigt bra efter ett tag.” Ja, men det är ju slumpen som avgör vem jag ska jobba med. Och då är det du och jag den

här gången. Nästa gång blir det någon annan som jag får jobba med.” Och det gör också att barnen i sig är trygga att det är jag som bestämmer vem du ska jobba med, det får du inte göra själv. Du får aldrig bestämma vem du ska sitta med, det gör jag. Du får aldrig bestämma var du ska sitta i matsalen, det gör jag. Att man hela tiden försöker förhindra att det blir någon konstellation där barnet känner sig osäker och inte vet vart det ska ta vägen eller vad det ska göra. Och inte känner sig utsatt att ”Jag får inte vara med”. Då skapar man också en bra grund för inläring, om man känner sig trygg i sitt klassrum.

ERIKA: Just det. För det tänker jag ... Det skulle var intressant att höra vad du ser för effekt av det här sättet att arbeta. Både när det handlar om undervisning men också om det handlar om hur man lägger upp och hur man skapar grupper och allt det som du har beskrivit. Vad tycker du att du ser för effekter av det i ditt klassrum, och hur ni arbetar?

TANJA: Jag tänker på det som du Marina sa där, att det blir lugnare, de blir mer självgående, de blir tryggare, de behöver inte lägga kraft på att fundera på vad de ska göra för det står på tavlan. Och att ha elevmikrofoner gör att man hör vad kompiserna säger, men behöver inte fundera på det heller.

ERIKA: Vad säger du, Marina? Vad ser du för effekter av att arbeta på det sättet som Tanja gör?

MARINA: Nej, men jag håller med Tanja om att man ser att det blir ett lugn i klassen, att eleverna är mer självgående. Och nu tänker jag framför allt då kanske från den frågeställningen som fanns just till mig, varför jag kom just till Lindåsskola

och till Tanjas klassrum, så kan jag se också att det har blivit en större säkerhet, ja trygghet helt enkelt och att man får mer energi att orka med fokus på lärande. När den här miljön finns runt omkring så behöver inte energi gå åt till andra saker där man behöver ha kontroll i att veta vad man ska göra. För har man en hörselnedsättning så får hjärnan arbeta mycket, mycket hårdare för att uppfatta och förstå kommunikation och vad som ska ske i alla sammanhang, kan man säga. Men finns den här miljön runt omkring så kan man fokusera mer på det som man verkligen behöver jobba med. Det tycker jag har varit tydligt i Tanjas klass.

TANJA: Jag skulle också vilja säga det att just SPSM har varit en väldigt stor del i hur vi utvecklar också undervisningen, för vi har fått handledning av dig, Marina, och du har gjort många klassrumsbesök. Och vi har faktiskt till och med i kommunen fått fler elever med hörselnedsättning och det i sig har gjort att vi gjorde ett samarbete med SPSM:s lokalkontor i Växjö och vårt resursteam i Emmaboda kommun som heter Resolut. Och då ordnade vi tillsammans några utbildningstillfällen just med att ”Hur är det att ha elever med hörselnedsättning?”, där du Marina hade någon inledning och förklarade lite och sen så var det då på SPSM:s lokalkontor i Växjös som hade lite föreläsning och vi fick testa på hörlurar. Hur känns det för en elev som har hörapparat och så här och få en annan uppfattning. Och det var väldigt, väldigt bra.

ERIKA: Så det blev som en fortbildningsinsats kan man säga då?

TANJA: Ja.

2020-12-18

ERIKA: Nu har vi pratat om tydliggörande pedagogik, vi har pratat mycket om digitala verktyg och hur det kan vara ett bra stöd i det arbetet. Och samtidigt så vet vi att just det här med digitaliseringen och digitaliseringens plats i skolan och så vidare, det är något som ibland diskuteras, men vad skulle ni säga är framgångsfaktorerna i att använda och jobba med de digitala verktygen, med tanke då kanske framför allt på elever med hörselnedsättning, för det är ju lite det vi har extra fokus på i dag också?

TANJA: Ja, jag skulle faktiskt först vilja säga att det finns också en del nackdelar med att jobba digitalt, för det är ju faktiskt så att det finns ett enormt utbud. Vad ska du välja? Vad ska jag välja, i vilket ämne eller i vilken undervisningssituation jag hamnar i? Jag försöker där att se dator, SMART Board och allt annat som en förlängd hand av mig själv. Det ska inte vara något som jag gör vi sidan av, utan det är något som kompletterar mig som lärare. Det är mitt komplement att ytterligare förstärka mig själv. Det får inte vara så att nu hittade jag ett program till matte och då kör jag det och sen så är det bra. Utan det måste vara något som du ska känna att det kompletterar dig själv, känner jag. Men sen är det också så här att tekniken kan krångla, det kan vara dåligt nätverk, det kan vara gamla datorer som det tar jättelång tid att logga in på. Plötsligt har du inget ljud på datorn eller SMART Boarden. Du får inte upp någon bild. Det går inte att trycka. Ja, det är alltså mycket tekniskt strul som kan bli runt omkring. Och det där kan ibland kännas att man inte vågar och att man inte vill. Och då tänker jag ändå att en framgångsfaktor i det är att inte vara rädd för det heller utan att våga prova. Våga ta hjälp. Ta hjälp av någon som tycker

det är kul och intressant. Ta hjälp av it-teknikerna. Ta hjälp av IKT-pedagogerna. Och våga testa. Våga testa och var inte rädd. För det ger så mycket mer. Och det ger dig som lärare en extra dimension, känner jag.

ERIKA: Vad tänker du, Marina?

MARINA: Ja, Tanja säger ju så mycket bra saker här, så att jag behöver bara fylla på. För det första när det gäller barn med hörselnedsättning så måste man se till de tekniska hjälpmedlen för eleverna vad det gäller hörteknik, slingor, ljudmiljö, brusmiljö. Att det finns förutsättningar för att höra, lyssna, lära och kommunicera. Det är det första. Sen är det att hitta digitala verktyg som är kompatibla med den här tekniken. Och det måste man också vara lite varse med och se att faktiskt är det så att man kopplar upp en Ipad med ljud, om man har hörapparat, då måste man som lärare också se till att man vet att det här fungerar, så att det är bra ljudkvalitet exempelvis. Så jag tycker att en framgångsfaktor är att man behöver ha kunskap, framför allt om funktionsnedsättningen som eleven har. Hur hör eleven? Inom vilka frekvensområden? Vilka språkljud hör den? Vilka språkljud hör den inte? Hur fungerar tekniken? Men sen är det väldigt mycket bra digitala verktyg kopplade till det här med tydliggörande pedagogik, eller visuell tydlighet där barn med hörselnedsättning är oftast väldigt visuellt starka. Man är ... Synen är ju ... Om man inte har problem med att se, så är det ofta den som är dominant. Hörseln finns ju där förstås, men man kompenserar mycket med sin syn. Det avlastar väldigt mycket om man kan hitta digitala verktyg kopplat till det här med visuell tydlighet.

- ERIKA: Så att man bygger på den styrkan då?
- MARINA: Ja, den styrkan. Där det inte är så hindrande. Vi brukar titta på miljö. Vad är hindrande i lärmiljön? Och vad är stödjande? Och ge förutsättningar. Och det tror jag också är bra, att man kartlägger. När blir det problem och man stöter på patrull? Och när fungerar det? Och sen tänker jag också en annan framgångsfaktor som kanske inte är kopplad just till digitala verktyg men den som faktiskt man glömmer bort, tycker jag, i många sammanhang och självklart inom det här området vi pratar om i dag också. Och det är att fråga eleven. Gör eleven delaktig. Fråga vad som fungerar och vad som inte fungerar. Vilka digitala verktyg är gynnsamma för dig? När blir det jobbigt? När är de helt onödiga? Att vara med och gör eleven delaktig, för då får man svar, oftast.
- TANJA: Och det är så fint, när man får stöd just av SPSM, känner jag. Det är ju såna saker som ni kollar. Vi lärare, vi har så fullt med att bedriva undervisning, så man missar ibland det där. Och då kommer du in, Marina och säger, ”Ja, men Tanja, nu får du tänka på det här, och nu måste du tänka på det här.” ”Ja, just det, det är klart att jag måste göra.” Och det är så fint att få det, och jag tycker att det har varit ett oerhört stöd att ha dig med under en period och en tid där du verkligen har bollat med mig och med eleven och med oss andra som har med barnen att göra.
- ERIKA: Ja, men jättebra slutord tänker jag. Dels det där med att fråga eleven. Att verkligen lägga sig vinn om att få den expertkunskapen förstås, på vad är det som funkar för dig,

vad är det du inte vill ha? Men sen också att faktiskt be om hjälp. Att söka stöd där man ser att man har det behovet.

MARINA: Precis, och jag kan bara lägga till där Erika, jag vet inte om det blir något bra slutord, men att vänta inte. Det tycker jag också mycket av den forskning vi läser om i dag och olika undersökningar, det är att vi väntar för länge innan vi tar tag i och ger de här barnen stöd. [hör inte 0:31:08] förstå det bättre, då har vi också stora möjligheter att skapa lärmiljöer som blir tillgängliga och som blir gynnsamma för elevens lärande.

ERIKA: Då får det bli slutorden, de var lika bra. Tusen tack, Tanja, förstelärare på Lindåsskolan i Emmaboda och Marina som jobbar som rådgivare på SPSM, för att ni var med i podden och pratade om digitalt lärande och hur man kan använda det på ett bra sätt i tydliggörande pedagogik. Jag vill också säga till dig som lyssnar, att du kan ta reda på mer om du går in på vår webbplats, där du kan ta del av det som står på våra sidor om digitalt lärande. Där finns också länkar till olika material som är användbara. Vi har också filmer som beskriver digitalt lärande på lite olika sätt. Och sen vill jag också tipsa om våra övriga poddavsnitt som en hel del också handlar om digitalt lärande. Tack för att du har lyssnat.

INFORÖST: Tack för att du lyssnat på Specialpedagogiska skolmyndighetens podd. Fler avsnitt kan du hitta på vår webbplats och där poddar finns. Om du vill veta mer om oss och vilket stöd vi erbjuder, gå in på vår webbplats, spsm.se. Följ oss även på Facebook, Twitter och Instagram